

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)

Advies over zware metalen in verpakkingen

- gevraagd door de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, mevrouw Magda Aelvoet, in een brief van 2 juli 2002,
- voorbereid door de werkgroep *productnormen*,
- goedgekeurd door de algemene vergadering van 15 oktober 2002 (zie bijlage 1).
- De originele taal van dit advies is het Nederlands.

1. Situering

- [1] Het advies over een ontwerp-KB tot wijziging van het KB van 25 maart 1999 houdende bepaling van productnormen voor verpakkingen werd gevraagd binnen een termijn van 5 weken, zijnde tegen 6 augustus 2002. De vertegenwoordiger van de minister, mevrouw Huygh, heeft op de werkgroepvergadering productnormen meegedeeld het advies nodig te hebben tegen de eerstvolgende bijeenkomst van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, die in september 2002 zou plaatsvinden. De adviestermijn wordt daarom verlengd tot 12 september

2. Samenvatting van de opmerkingen van de FRDO

- [2] Het ontwerp-KB zou de termijnen voorzien in beide Europese beschikkingen moeten overnemen. Het ontwerp-KB zou inzake de kunststofkragen en -paletten moeten verduidelijken dat de verplichtingen worden opgelegd in geval er *nieuwe* kunststofkragen en -paletten op de markt worden gebracht.
- [3] De FRDO betreurt dat de richtlijn geen eenvormige methode voor de controle van de wettelijke en financiële verplichtingen heeft uitgewerkt. De FRDO vraagt daarom dat de overheid de modaliteiten van deze methode op punt stelt na overleg met alle betrokkenen.
- [4] De FRDO vindt dat er bij de herziening van de verpakkingsrichtlijn moet op aangedrongen worden om de grenswaarde voor de totale concentratie zware metalen voor de nieuwe kunststofkragen en -paletten progressief te verlagen. De FRDO vindt eveneens dat er een absolute maximumgrens voor deze verpakkingen moet gelden, waarboven geen zware metalen meer zijn toegelaten.
- [5] De FRDO vraagt een verlenging van de termijn voor het indienen van de beschrijving van de methode voor controle van het hergebruik- en distributiesysteem en het recycling-proces. De minister voor leefmilieu moet een lastenboek met nadere toetsingscriteria uitwerken voor deze te ontwikkelen methode. Ook een bedrijfsrevisor of in bepaalde gevallen een boekhoudkundige expert, zou de schriftelijke verklaring van overeenstemming en het jaarrapport moeten kunnen verifiëren.

3. Het ter advies voorgelegde ontwerp-KB

- [6] Het ontwerp-KB wijzigt het KB van 25 maart 1999 houdende bepaling van productnormen voor verpakkingen. Het vervangt art. 3 §5 van dit KB en geeft zo uitvoering aan art. 5 van Beschikking 1999/177/EG van de Commissie van 8 februari 1999 tot vaststelling van de

voorwaarden voor een afwijking ten aanzien van de bij Richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval vastgestelde concentraties van zware metalen in kunststofkragen en -paletten. Dit ontwerp-KB geeft eveneens uitvoering aan Beschikking 2001/171/EG van de Commissie van 19 februari 2001 tot vaststelling van de voorwaarden voor een afwijking voor glazen verpakkingen van de bij Richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval vastgestelde grenswaarden voor de concentratie van zware metalen.

- [7] De laatste overweging van het KB meldt dat het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd is door de omstandigheid dat artikel 5 van voormelde beschikking 1999/177/EG tot dusver niet in Belgische wetgeving is omgezet; dat de rechtszekerheid voor de betrokken fabrikanten in het gedrang komt nu ze niet alle bepalingen van voormelde Beschikking 1999/177/EG in het koninklijk besluit van 25 maart 1999 houdende bepalingen van productnormen voor verpakkingen kunnen terugvinden; dat een wijziging van artikel 3 van het koninklijk besluit van 25 maart 1999 zich derhalve opdringt.
- [8] Dit besluit treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

3.1 Bepalingen inzake de kunststofkragen en -paletten

- [9] Nieuwe §§ 5, 6, 7, 8 en 9 van artikel 3 vullen de voorwaarden van het KB van 25 maart 1999 verder aan die voldaan moeten zijn in het geval een fabrikant kunststofkragen en -paletten op de markt brengt waarvan de som van de concentraties van lood, cadmium, kwik en zeswaardig chroom de grenswaarden overschrijdt.
- [10] Het nieuw art. 3 §5 voorziet dat die fabrikant een methode moet invoeren voor de controle van de wettelijke en financiële verplichtingen, waarmee kan worden aangetoond dat aan de eisen inzake de gesloten en gecontroleerde productketens (art. 3 §2 KB 25/3/1999), het gecontroleerd recyclingsysteem (art. 3 §3 KB 25/3/1999) en het merken (art. 3 §4 KB 25/3/1999) is voldaan.
- [11] Deze methode voor controle moet ook aantonen dat aan volgende twee eisen is voldaan. Ten eerste moeten de retourpercentages (de percentages van de herbruikbare eenheden die na gebruik niet uit de kringloop verdwijnen, maar naar de producent of verpakker/vuller of een gevolmachtigde daarvan terugkeren) worden gehaald. Deze retourpercentages moeten zo hoog mogelijk zijn, en mogen in geen geval lager zijn dan 90 % over de levensduur van de kunststofkragen of -paletten. In dit systeem wordt rekening gehouden met alle herbruikbare eenheden die in de kringloop worden opgenomen of eruit verdwijnen.
- [12] Ten tweede moeten alle geretourneerde eenheden die niet langer voor hergebruik in aanmerking komen, worden hetzij verwijderd via een procedure waarvoor de bevoegde vergunning heeft verleend overeenkomstig de van toepassing zijnde afvalstoffenwetgeving, hetzij gerecycleerd via een recyclingproces waarin het gerecycleerde materiaal bestaat uit kunststofkragen of -paletten uit de kringloop en waarin slechts zoveel extern materiaal wordt toegevoegd als technisch noodzakelijk is, met een maximum van 20 gewichtsprocent.
- [13] De fabrikant of zijn gevolmachtigde dient bij de Federale Diensten voor het Leefmilieu een document in waarin deze methode op gedetailleerde wijze wordt beschreven en waarin tevens wordt aangegeven op welke wijze nieuwe kunststofkragen en -paletten worden gemerkt. Dit document moet zijn ingediend uiterlijk de eerste dag van de derde maand volgend op de inwerkingtreding van deze bepaling (nieuw art.3 §6).
- [14] De fabrikant of zijn gevolmachtigde stelt jaarlijks een schriftelijke verklaring van overeenstemming op, alsmede een jaarverslag waarin wordt aangetoond hoe aan de

voorwaarden van dit artikel wordt voldaan (nieuw art.3 §7). De schriftelijke verklaring en het jaarverslag moeten worden geverifieerd door een met toepassing van Verordening (EG) nr. 761/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 19 maart 2001 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) erkende milieuverificateur. Indien aan alle wettelijke bepalingen is voldaan valideert hij de schriftelijke verklaring en het jaarverslag. In het tegenovergestelde geval vermeldt hij in zijn verslag de vastgestelde tekortkomingen (nieuw art.3 §8)

- [15] De fabrikant of zijn gevolmachtigde houden de schriftelijke verklaring van overeenstemming en het jaarverslag ten minste 4 jaar ter beschikking van de inspectie (nieuw artikel 3 §9).

3.2 Bepalingen inzake de glazen verpakkingen

- [16] Er wordt een artikel *3bis* toegevoegd in KB van 25 maart 1999 dat over de glazen verpakkingen handelt. In glazen verpakkingen mag de grenswaarde van 100 mg/kg worden overschreden mits deze verpakkingen voldoen aan volgende twee voorwaarden.
- [17] Ten eerste mogen lood, cadmium, kwik en zeswaardig chroom tijdens het fabricageproces niet opzettelijk worden toegevoegd. Onder opzettelijk toevoegen wordt verstaan het doelbewust gebruik bij de formulering van een verpakking of een verpakkingscomponent, waarbij de blijvende aanwezigheid in de uiteindelijke verpakking of verpakkingscomponent gewenst is om een specifieke eigenschap, verschijningsvorm of kwaliteit te geven.
- [18] Het gebruik van gerecycleerde verpakkingsmaterialen als grondstof voor de vervaardiging van nieuwe verpakkingsmaterialen, waarbij een gedeelte van de gerecycleerde verpakkingsmaterialen bepaalde hoeveelheden van voormelde metalen kan bevatten, wordt niet als een opzettelijke toevoeging beschouwd. Het verpakkingsmateriaal mag de concentratiegrenswaarden uitsluitend als gevolg van de toevoeging van gerecycleerde verpakkingsmaterialen overschrijden.
- [19] Ten tweede dient de fabrikant of zijn gevolmachtigde vertegenwoordiger een verslag in bij de Federale Diensten voor het Leefmilieu wanneer de gemiddelde concentratie van zware metalen bij twaalf opeenvolgende maandelijkse controles, door de fabrikant of zijn gevolmachtigde uitgevoerd bij de productie van elke individuele glasoven die representatief is voor de normale en geregelde productieactiviteit, hoger ligt dan de grenswaarde van 200 mg/kg. In dit verslag wordt opgenomen: de gemeten waarden; een beschrijving van de gebruikte meetmethoden; de vermoedelijke bronnen van de te hoge concentraties van de zware metalen; een gedetailleerde beschrijving van de maatregelen die zijn genomen om de concentratie van de zware metalen te doen afnemen.
- [20] Wanneer noch de fabrikant, noch zijn gevolmachtigde vertegenwoordiger in de Europese Economische Ruimte is gevestigd, berust de verplichting om een verslag in te dienen bij de persoon die het product in de Europese Economische Ruimte in de handel brengt.

4. Context van de maatregel

4.1 Europese regelgeving

- [21] Art. 11¹ van Richtlijn 94/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 1994 betreffende verpakking en verpakkingsafval (hierna de Verpakkings-

¹ Artikel 11 Concentraties van zware metalen in verpakking 1. De Lid-Staten zorgen ervoor dat de totale concentraties van lood, cadmium, kwik en zeswaardig chroom in verpakking en verpakkingscomponenten niet meer bedraagt dan:

richtlijn) legt normen op voor de concentraties van zware metalen in verpakkingen. Het betreft lood, cadmium, kwik en zeswaardig chroom. Dit artikel laat aan de Commissie de mogelijkheid vast te stellen onder welke voorwaarden deze concentraties niet van toepassing zijn op gerecycleerd materiaal en producten die zijn opgenomen in een gesloten en gecontroleerd systeem.

- [22] Bij Beschikking 1999/177/EG van 8 februari 1999 heeft de Commissie de voorwaarden vastgesteld voor een afwijking van de concentraties van zware metalen voor kunststofkragen en -paletten. De beschikking heeft een geldigheidsduur van 10 jaar. Art. 11 van de richtlijn en deze Beschikking werden in Belgisch recht omgezet in het KB van 25 maart 1999.
- [23] Bij Beschikking van 2001/171/EG van 19 februari 2001 heeft de Commissie de voorwaarden vastgesteld voor een afwijking van de concentraties van zware metalen voor glazen verpakkingen. De ervaring met de toepassing van concentratieniveaus uit art. 11 van richtlijn 94/62/EG heeft in de eerste jaren geleerd dat er een specifiek probleem is in de glassector, aangezien het gerecycleerde glas wordt verontreinigd met glazen materialen die grote hoeveelheden lood bevatten (tweede overweging) De volledige toepassing van de grenswaarde van 100 ppm, die op 30 juni 2001 van kracht is geworden, zou tot gevolg hebben dat het gebruik van gerecycleerd glas afneemt teneinde aan artikel 11 te voldoen, hetgeen voor het milieu niet wenselijk zou zijn (derde overweging). Tot dusver werd deze beschikking nog niet ten uitvoer gelegd in de Belgische wetgeving.

4.2 Het KB van 25 maart 1999

- [24] Conform de Europese wetgeving, verbiedt het KB verpakte producten op de markt te brengen waarvan de verpakking of verpakkingscomponenten een hogere concentratie aan zware metalen bevatten dan de vastgelegde concentraties voor zware metalen (art. 1). Bij kunststofkragen en -paletten mag de som van de concentraties lood, cadmium, kwik en zeswaardig chroom deze grenswaarden overschrijden als aan een aantal voorwaarden zijn voldaan (art. 3 §1).
- [25] Deze kragen moeten opgenomen zijn in gesloten en gecontroleerde productketens. Onder "gesloten en gecontroleerde productketens" wordt verstaan productketens waarin de producten rondgaan binnen een gecontroleerd hergebruik- en distributiesysteem dat voldoet aan voorwaarden die nog nader te bepalen zijn (zie art. 5) en waarin het gerecycleerd materiaal uitsluitend afkomstig is van eenheden in deze keten, zodat het gebruik van extern materiaal wordt beperkt tot het minimum dat technisch noodzakelijk is, en waaruit deze eenheden uitsluitend mogen worden verwijderd via een speciale procedure, zodat de retourpercentages gemaximaliseerd worden (art. 3 §2).
- [26] De kunststofkragen en -paletten moeten zijn vervaardigd in het kader van een gecontroleerd recyclingproces waarin het gerecycleerde materiaal uitsluitend afkomstig is van andere kunststofkragen en -paletten en waarin slechts zoveel extern materiaal wordt toegevoegd als technisch noodzakelijk is, met een maximum van 20 gewichtsprocent (art. 3 §3). Lood, cadmium, kwik en zeswaardig chroom mogen niet doelbewust worden gebruikt als elementen bij de vervaardiging of distributie van de kragen en paletten.

-
- 600 ppm-gewicht twee jaar na de in artikel 22, lid 1, genoemde datum;
 - 250 ppm-gewicht drie jaar na de in artikel 22, lid 1, genoemde datum;
 - 100 ppm-gewicht vijf jaar na de in artikel 22, lid 1, genoemde datum.
2. De in lid 1 genoemde concentratieniveaus gelden niet voor verpakkingen vervaardigd uit kristalglas als omschreven in Richtlijn 69/493/EEG (1).
3. De Commissie stelt volgens de procedure van artikel 21 vast:
- onder welke voorwaarden bovengenoemde concentraties niet van toepassing zijn op gerecycleerd materiaal en producten die zijn opgenomen in een gesloten en gecontroleerde keten;
 - welke verpakkingsoorten vrijgesteld zijn van de in lid 1, derde streepje, bedoelde eis.

- [27] Onder “doelbewust gebruik” wordt verstaan het doelbewust aanwenden van deze stoffen in de samenstelling van een verpakking of een verpakkingscomponent, waarbij hun constante aanwezigheid is bedoeld om de verpakking of verpakkingscomponent een specifieke verschijningsvorm of kwaliteit te geven. Het gebruik van gerecycleerde materialen als grondstof voor de vervaardiging van nieuwe verpakkingsmaterialen, waarbij een gedeelte van de gerecycleerde materialen bepaalde hoeveelheden zware metalen kunnen bevatten, wordt niet als doelbewust gebruik beschouwd. De incidenteel aanwezigheid van deze metalen als een onbedoeld bestanddeel van een verpakking of verpakkingscomponent is toegestaan.
- [28] De som van de concentraties van de zware metalen in de kratten en -paletten mag de grenswaarden slechts overschrijden als gevolg van de toevoeging van gerecycleerde materialen (art.3 §3). Nieuwe kunststofkratten en -paletten die deze stoffen bevatten, moeten op een permanente en zichtbare wijze worden gemerkt (art. 3 §4).
- [29] De minister voor Leefmilieu bepaalt de voorwaarden waaraan het gecontroleerd hergebruik- en distributiesysteem moet voldoen, alsook de speciale procedure (zie art. 3, §2, 2e lid) en de manier waarop nieuwe kratten en -paletten dienen te worden gemerkt (art. 3 §5).
- [30] De bepalingen uit art. 3 §5 van het KB (zie vorige paragraaf), overeenstemmend met art. 5 van Beschikking 1999/177/EG, werden nog niet uitgevoerd. Het voorliggend ontwerp-KB komt hieraan tegemoet. Het geeft eveneens uitvoering aan Beschikking 2001/171/EG (zie par. [23]).

5. Opmerkingen van de FRDO

- [31] De raad betreurt het dat de adviesvragen over productnormen steeds vaker dringend worden gevraagd. De raad vraagt aan de personen of diensten die de adviesvragen stellen om de raad toe te laten weloverwogen adviezen uit te brengen en korte termijn slechts aan te wenden als uitzondering.
- [32] Het ontwerp-KB zou de termijnen voorzien in beide beschikkingen moeten overnemen. De Beschikking over de kunststofkratten en -paletten heeft een looptijd van 10 jaar (tot 2009). Zij kan evenwel worden verlengd. De Beschikking over de glazen verpakkingen is van toepassing tot en met 30 juni 2006, tenzij deze termijn wordt verlengd. Het ontwerp-KB zou deze termijnen evenzeer moeten invoeren en bepalen dat de Minister tot wiens bevoegdheid het leefmilieu behoort, deze kan verlengen, indien op Europees vlak tot een verlenging van de betrokken regeling wordt besloten.
- [33] De raad heeft vernomen van de vertegenwoordiger van de Minister, Mevr. Huygh, dat de overheid geen middelen ter beschikking heeft om te controleren of de normen van het KB van 25 maart 1999 worden gerespecteerd. De raad vraagt dat de middelen worden vrijgemaakt om een efficiënte controle uit te voeren op dit KB.

5.1. Opmerkingen over de bepalingen inzake de kunststofkratten en -paletten

- [34] Het ontwerp-KB zou moeten verduidelijken dat de verplichtingen worden opgelegd in geval er *nieuwe* kunststofkratten en -paletten op de markt worden gebracht. De verplichtingen van een gecontroleerd recyclingproces en een gecontroleerd hergebruik- en distributiesysteem zijn slechts geldig indien er nieuwe op de markt worden gebracht die een hogere totale concentratie aan zware metalen bevatten als 100 mg/kg (grenswaarde geldig vanaf 30 juni 2001, art. 1 KB van 25 maart 1999).
- [35] Het ontwerp-KB legt de controle van de wettelijke en financiële verplichtingen (art.3 §5, zie [9]) bij de fabrikant van de kratten en paletten. De richtlijn laat in het midden wie er verantwoordelijk is voor het invoeren van een inventaris- en registratiesysteem dat een

methode omvat voor de controle van de wettelijke en financiële verplichtingen. De FRDO betreurt dat de richtlijn op dit vlak geen eenvormige methode voor alle lidstaten heeft uitgewerkt.

- [36] De FRDO wijst op verschillende praktische problemen. De fabrikanten beschikken niet noodzakelijk over alle informatie over de modaliteiten van het gebruik van de kratten en paletten, zoals de karakteristieken van het retoursysteem, het retourpercentage en de bestemming van niet meer voor hergebruik in aanmerking komende eenheden. De situatie voor de kunststofkratten verschilt sterk van die van de paletten. Voor de kratten bestaat er meestal enkel een nationale markt, terwijl paletten in veel gevallen worden beheerd in *pools* die over de hele wereld kunnen circuleren. De FRDO vindt het daarom vereist dat de overheid de modaliteiten van bovenbedoelde methode op punt stelt na overleg met alle betrokkenen – fabrikanten, gebruikers en beheerders.
- [37] De FRDO is voorstander van het maximale hergebruik, en vervolgens recyclage van kratten en paletten. Om de ontlasting voor het leefmilieu nog beter te garanderen, vindt de raad het aangewezen om de normen op volgende wijze aan te passen.
- [38] De FRDO vindt dat er bij de herziening van de verpakkingsrichtlijn moet op aangedrongen worden om de grenswaarde voor de totale concentratie zware metalen voor de nieuwe kunststofkratten en -paletten progressief te verlagen. Deze maatregel zou er toe moeten leiden dat op langere termijn de zware metalen ook helemaal uit de gerecycleerde kratten verdwijnen.
- [39] De FRDO vindt eveneens dat er een absolute maximumgrens voor deze verpakkingen moet gelden, waarboven geen zware metalen meer zijn toegelaten. Aangezien deze aanpassingen best op Europees niveau gebeuren, vraagt de raad dat België inspanningen levert zodat een Europese regeling wordt overeengekomen.
- [40] Het nieuwe artikel 3 §6 bepaalt dat de fabrikant de door hem gebruikte methode voor de controle van het hergebruik- en distributiesysteem en het recyclingproces op een gedetailleerde wijze moet beschrijven. Dit document moet zijn ingediend uiterlijk de eerste dag van de derde maand volgend op de inwerkingtreding van deze bepaling. In geval de verplichting gehandhaafd blijft, vindt de FRDO 2 maanden te kort en vraagt of het mogelijk zou zijn om deze termijn te verlengen. Deze verlenging zou toelaten dat de minister tot wiens bevoegdheid het leefmilieu behoort, nadere toetsingscriteria zou kunnen bepalen voor de te ontwikkelen systemen in de vorm van een lastenboek. Dit laatste is volgens de FRDO een essentiële vereiste om willekeur te voorkomen.
- [41] Omdat de formulering van dit nieuw art 3 §6 2e lid enkel van toepassing kan zijn op de bestaande productie, moet het worden aangevuld met een bepaling dat voor nieuwe toepassingen het bewijs van de methode voor controle moet worden geleverd vooraleer de nieuwe kunststofkratten of -paletten op de markt worden gebracht.
- [42] Het nieuwe art. 3 §8 bepaalt dat de schriftelijke verklaring en het jaarrapport door een met toepassing van de EMAS II -Verordening erkend milieuverificateur moet worden geverifieerd. De Raad is van oordeel dat het ook mogelijk moet zijn die taak toe te vertrouwen aan een bedrijfsrevisor ofwel aan een boekhoudkundige expert voor kleine bedrijven waarvoor de bevoegde minister nadere regels zou moeten bepalen.

5.2 Opmerkingen over de bepalingen inzake de glazen verpakkingen

- [43] De raad meent dat het aangewezen is dat het nieuw art. 3bis §1 als volgt wordt aangevuld : “In glazen verpakkingen mag de grenswaarde van 100 mg/kg bepaald in artikel 1 worden overschreden *zonder evenwel de grenswaarde van 250 mg/kg te overschrijden* mits deze verpakkingen voldoen aan alle voorwaarden bepaald in §2 en §3.

Bijlagen

Bijlage 1. Aanwezige en vertegenwoordigde stemgerechtigde leden op de algemene vergadering van 15 oktober 2002

de 4 voor- en ondervoorzitters

T. Rombouts, A. Bodson, A. Panneels, R. Verheyen

4 van de 6 vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming

V. Kochuyt (Birdlife Belgium), R. Moreau (Greenpeace Belgium), T. Snoy (Inter-Environnement Wallonie, IEW), S. Van Hauwermeiren (Bond Beter Leefmilieu, BBL)

4 van de 6 vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking

B. Bode (Broederlijk Delen), S. Englebienne (Oxfam-Solidarité), G. Fremout (Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling, VODO), H. Verleyen (11.11.11)

de 2 vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van verbruikers verdedigen

C. Rousseau (Centre de Recherche et d'Information des Organisations des Consommateurs, CRIOC), P. Van Cappellen (Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties)

3 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties (*)

I. Dekelper (Le Syndicat Libéral, CGSLB), B. Melckmans (Fédération Générale du Travail de Belgique, FGTB), A. Wilmart (Confédération des Syndicats Chrétiens de Belgique, CSC)

4 van de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties

C. Bosch (Federatie Voedingsindustrie, FEVIA), I. Chaput (Fédération des Entreprises de Belgique, FEB), C. Klein (Federatie van de Chemische Industrie van België, Fedichem), P. Vanden Abeele (Unie van Zelfstandige Ondernemers, UNIZO)

de 2 vertegenwoordigers van de energieproducenten

H. De Buck (Electrabel), D. Rigaux (Samenwerkende vennootschap voor Productie van Electriciteit, SPE)

4 van de 6 vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus

L. Hens (Vrije Universiteit Brussel, VUB), L. Lavrysen (Universiteit Gent, UG), J.-P. van Ypersele (Université Catholique de Louvain, UCL), H. Verschure (Katholieke Universiteit Leuven, KU Leuven)

Totaal: 27 van de 38 stemgerechtigde leden (*)

(*) momenteel moeten de werknemersorganisaties nog 2 vertegenwoordigers voordragen

Bijlage 2. Vergaderingen ter voorbereiding van dit advies

De werkgroep *productnormen* vergaderde op 8 juli en 2 september 2002 om dit advies voor te bereiden.

Bijlage 3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies

Stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

L. Lavrysen (UG) – voorzitter van de werkgroep *productnormen*

E. Borgo (BBL), C. Bosch (Fevia), A. De Vlaminck (IEW), B. Fremault (VBO), C. Guiot (CRIOC), E. Quintana (CNCD), G. Scheys (Fedichem, Fechiplast), K. Taschner (Inter-Environnement Bruxelles)

Wetenschappelijke raadgevers en uitgenodigde experts

D. Misonne (FUSL) – vice-présidente du groupe de travail *normes de produits*

Niet-stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

C. Huygh (Federale Diensten voor het Leefmilieu)

Secretariaat

S. Hugelier